

-NAASTENLIEFDE-

Pas als het met jou goed gaat, kan het met mij ook goed gaan.

Waarden kleuren de christelijke school. Als ouders een christelijke school kiezen voor hun kind verwachten ze dat hun kind vanuit die waarden onderwijs krijgen. Maar wat zijn die waarden? En hoe zorg je er voor dat ze thuis en op school aandacht krijgen?

Naastniefde is een waarde die heel centraal staat in de christelijke school. 'Je zult je naaste liefhebben als jezelf' wordt zelfs gezien als een van de belangrijkste geboden voor christenen. Maar hoe hou je dat in de dagelijkse (school)praktijk van nu in leven?

Dat was een vraag die kennelijk speelde bij Feitse Boerwinkel en later bij Titus Gilhuis. Feitse was een christelijk filosoof van zo'n 50 jaar geleden. Hij was vooral bekend door zijn werk voor Kerk en Wereld en als directeur van Sociale Academie De Horst in Driebergen. Titus was voorzitter van de Unie School en Evangelie en een goede bekende van Feitse Boerwinkel. Zijn publicaties inspireerden veel christelijke scholen in de jaren '70 en '80.

We moeten 'inclusief gaan denken' was het antwoord van Feitse en Titus. Inclusief denken betekent dat je er principieel van uit gaat dat jouw geluk, leven en welvaart

niet verkregen kan worden ten koste van de ander of zonder de ander. Het kan alleen verkregen worden als je tegelijk de voorspoed van de ander nastreeft. Mensen moeten los komen van het op het eigen ego gerichte denken en je moest werkelijk solidair zijn met de ander. De levensfilosofie van het inclusief denken omvatte meer dan tolerantie of conformisme. Het ging om een in de praktijk gebrachte visie op het leven: de ander moest geholpen worden zonder aan het eigenbelang te denken.

Dat was niet alleen een opdracht voor mensen maar ook voor organisaties en landen onderling. Met name voor christelijke scholen vonden Feitse en Titus in het inclusief denken een gouden kans om invulling te geven aan kernwaarden van de school.

Toch was het inclusief denken niet nieuw.

Ubuntu

Toen op 11 februari 1990 de camera's van de wereld zich richtten op een 71-jarige man die lopend de Victor Verster gevangenis verliet, was dat meer dan een eenmalige gebeurtenis. Voor veel mensen was die man, Nelson Mandela, het symbool van hoop. Hoop op een toekomst die niet meer bepaald zou worden door geweld, criminaliteit, armoede en ongelijkheid. De verwachtingen waren hoog gespannen en de kans op mislukking net zo groot. Zuid-Afrika moeten veranderen in een stabiel land waarin alle mensen welzijn en geluk zou toevallen leek onmogelijk. Zeker voor een 71-jarige. In veel samenlevingen is dat een leeftijd waarop je je terugtrekt uit het maatschappelijk leven. Met welke boodschap kom je in zo'n land? En wat kan je nog? Nelson Mandela greep terug naar Ubuntu - de ziel van Afrika. Die moest worden versterkt wilde het land één kunnen worden. Een mens zonder ziel is een lege huls maar dat geldt net zozeer voor een samenleving. Dat betekende niet een korte termijn succes maar een mechanisme met een kans op succes op langere termijn en je moest er pijnlijke keuzes voor maken.

Je maakt deel uit van een geheel

Ubuntu is de oude Afrikaanse filosofie die de mens ziet als organisch geheel met zijn omgeving. 'Ik ben omdat jij er bent'. Ik ben een deel van een groter geheel. De ander maakt voor een deel wie ik ben. Ik kan geen mens zijn als ik in isolatie van anderen leef. Het kan met mij niet goed gaan als het met de ander niet goed gaat. Het evenwicht waarin zowel ik als de ander kan groeien tot een volledige mens ontbreekt dan. Het is de essentie van medemens zijn. Het betekent, ook in de uitleg van Mandela, niet dat mensen niet mogen werken aan hun eigen welvaart of welzijn maar wel dat de ander mee kan delen in die verbeteringen die optreden in je leven. Je hoeft daarin niet bescheiden te zijn. Straal maar. Gebruik je talenten en toon ze ook maar. Wie help je door jezelf klein te houden? Maar wees er van bewust dat je die talenten ook hebt door en voor de anderen. Vanuit die achtergrond is ook verzoening beter te begrijpen. Het geheel wordt daar beter van en daarmee jijzelf ook. Dit is ook iets wat wij aan onze kinderen mee kunnen geven.

Ubuntu, inclusief denken en naastenliefde

Christelijk onderwijs en opvoeding vanuit een christelijk perspectief worden herkend door hun morele kenmerken. Daarbinnen zijn er begrippen als Rentmeesterschap, Barmhartigheid en aandacht voor het unieke van iedere persoon. Ze worden vertaald in de wijze waarop de christelijke school en het gezin zouden moeten functioneren. Maar bovenal is er het begrip van de naastenliefde. De ander liefhebben als jezelf. Mandela koos ervoor om de ziel van de Zuid-Afrikaanse kinderen te voeden met Ubuntu. Vergelijkbaar met naastenliefde. Waar kiezen wij voor in onze scholen en in onze opvoeding? Als morgenochtend de nieuwe dag begint en onze kinderen wakker worden. In wat voor wereld worden ze dan wakker? Gaat het dan al beginnen? Is er iets meer het idee geboren dat het met hen alleen goed gaat als het met de mensen om hen heen goed gaat. Dat de zon niet alleen opgegaan is over henzelf?

IK BEN OMDAT WIJ ZIJN.

Een mens is een mens via mensen

Straal maar. Maar straal ook voor die ander

WIE EEN LAMP AAN STEEKT VOOR EEN ANDER, VERLICHT DAAR MEE ZIJN EIGEN PAD. *Nichiren Daishonin*

Waren we maar net zo vergevingsgezind naar anderen als we dat zijn naar onszelf.

Duizenden kaarsen kunnen met één kaars worden aangestoken. De kaars zal er niet korter door gaan branden. Ook geluk wordt niet minder als je het met anderen deelt.

VERGEET NIET OM VAN JEZELF TE HOUDEN. *Seren Kierkegaard*

Zorg ervoor dat je minstens 3 goede eigenschappen kan noemen van ieder familielid en iedere kennis die je niet mag.

Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder.
(Z. Afrikaans gezegde)

Geluk lijkt ervoor gemaakt om gedeeld te worden.

ELKE ONTMOETING IS EEN KANS DIE JE NIET VOORBIJ MOET LATEN GAAN. *Awraham Soetendorp*

*Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen
Of ergens al de wereld daagt.
Waar mensen waardig leven mogen
En elk zijn naam in vrede draagt
Huib Oosterhuis uit 'Licht dat ons aanstoot in de morgen'*

IK BEN OMDAT WIJ ZIJN.**12 deugden om het Ubuntu gehalte THUIS en in de KLAS te vergroten.**

Door Annelies Wiersma; auteur 'Haal het beste uit je kind en jezelf; opvoeden met deugden' en 'Het Deugdenspel'

- 1 Samenwerking is samen iets goeds doen. Je benut de talenten die ieder te bieden heeft. Je kunt putten uit de ideeën van veel mensen en krijgt mooie, nieuwe inzichten. Iedereen draagt zijn steentje bij aan het grote geheel. Samen sta je sterk.
- 2 Verantwoordelijkheid. Laat kinderen meedenken over de taakverdeling. Als je medeverantwoordelijk bent is het leuker om ideeën en hulp aan te bieden. Je voelt je meer betrokken. Staan voor wat je doet.
- 3 Behulpzaamheid: Je bent verantwoordelijk voor jezelf én je helpt een ander. Je kijkt waar je hulp kan bieden. Je durft ook om hulp te vragen aan anderen. Door open te staan voor hulp stel je je gelijkwaardig op. Elkaar bij de hand nemen.
- 4 Enthousiasme. Je zet je in voor een gezamenlijk doel. Laat kinderen ervaren dat de last lichter is als je samenwerkt. Je bereikt je doel gemakkelijker. Enthousiasme werkt aanstekelijk!
- 5 Moed. Als je samenwerkt kun je onzekerheid en angst overwinnen. Samen zet je de eerst stap. Samen kun je teleurstellingen gemakkelijker verwerken. Houd de moed erin!
- 6 Doorzettingsvermogen. Samen houd je het langer vol. Je kunt elkaar helpen om gemotiveerd te blijven. Maak er het beste van.
- 7 Je voelt je meer een met de wereld. Wanneer je samenwerkt kom je achter overeenkomsten en verschillen. Kracht door eenheid.
- 8 Onthechting. Je hecht meer waarde aan het totaal dan aan jouw persoonlijke bijdrage. Je waardeert de inzet van anderen en laat je ego niet tussen jullie komen. Het gaat om het grote geheel.
- 9 Flexibiliteit. Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan. Samen bedenk je gemakkelijker nieuwe manieren. Meegaan met de stroom.
- 10 Rekening houden met. Voor samenwerking dien je met elkaar overweg te kunnen. Je luistert naar elkaar. Je stelt verschillen op prijs. Je houdt rekening met de behoeften van andere mensen. Bijvoorbeeld door je tempo of manier van werken aan te passen. Zorgen voor ieders belang.
- 11 Betrouwbaarheid. Als je samenwerkt is het vaak handig om regels te hanteren en afspraken te maken. Dan weet iedereen waar hij aan toe is. Met betrouwbaarheid kom je gemaakte afspraken na. Op elkaar kunnen bouwen.
- 12 Vreugde. Samen maak je meer plezier. Je kijkt samen ergens naar uit. Je beleeft samen plezier aan het resultaat. Als iets anders loopt dan je gepland had, zie je het luchtig en met humor. Op die manier bewaar je samen mooie herinneringen aan de samenwerking. Plezier maken.

Als we in staat zijn energie, kwaliteiten en krachten te bundelen, krijgen we het meeste voor elkaar! Het Deugdenspel is ontwikkeld om het beste uit kinderen en volwassenen naar boven te halen. Deugden zijn de lijm in de relatie tussen kinderen en volwassenen, en tussen kinderen onderling. Kijk op www.hetdeugdenspel.nl voor suggesties voor THUIS en in de KLAS om aandacht te besteden aan deugden.

